Dosarul nr. 3-736/2025

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

09 octombrie 2025 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul **Gandrabur Marcel**
Grefieri **Svistal Lorena, Negru Elena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de OCN ”Direct Leasing” SRL împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, terț Țurcan Mihail, cu privire la contestarea actului administrativ individual,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 17 martie 2025 OCN ” Direct Leasing” SRL a înaintat **acțiune de contencios administrativ** în contradictoriu cu Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare CNPF), solicitând anularea hotărârilor CNPF nr. 56/2 din 03 decembrie 2024 și nr. 8/1 din 11 februarie 2025.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, CNPF a emis hotărârea nr. 56/2 din 03 decembrie 2024 cu privire la petiția înregistrată cu nr. 7190 în data de 01 octombrie 2024 în raport cu OCN ”Direct Leasing” SRL, prin care s-a constatat caracterul abuziv a clauzelor din contractul de leasing financiar nr. 1901000646 din 12 noiembrie 2019, expuse la pct. pct. 3.2, 3.5, 4.7, 4.9, 5.6, 10.5, 10.12, 7.6 și 7.8, cu dispunerea înaintării acțiunii în justiție privind constatarea nulității acestor clauze. Apreciind hotărârea indicată ca fiind pasibil de a fi anulată în acord cu art. art. 19, 162-169 din Codul administrativ, a depus în adresa pârâtei o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea hotărârii CNPF nr. 56/2 din 03 decembrie 2024 cu privire la petiția înregistrată cu nr. 7190 în data de 01 octombrie 2024 în raport cu OCN ”Direct Leasing” SRL. La 14 februarie 2025 a recepționat hotărârea pârâtei nr. 8/1 din 11 februarie 2025 referitor la cererea prealabilă depusă de OCN ”Direct Leasing” SRL. Apreciază hotărârea pârâtei din 03 decembrie 2024 nr. 56/2 și hotărârea nr. 8/1 din 11 februarie 2025 referitor la cererea prealabilă, ca fiind pasibil de a fi casate, din următoarele considerente.

La 12 noiembrie 2019 OCN ”Direct-Leasing” SRL a încheiat cu Țurcan Mihail contractul de leasing financiar nr. 1901000646, în baza căruia a transmis acestuia din urmă contra plată în posesie și folosință temporară autovehiculul de model ”*****”, cu suma debursată 9 210 euro. Țurcan Mihail, contrar contractului încheiat, nu și-a executat nici o parte din obligațiunile asumate și nu a achitat nici o parte din sumele datorate reclamantei, motiv pentru care acesta a fost acționat în judecată. Anume acest fapt a determinat beneficiarul să adreseze pârâtei o petiție, în urma examinării căreia pârâta a constatat prin hotărârea din 03 decembrie 2024 caracterul abuziv a clauzelor din contractul de leasing financiar nr. 1901000646 din 12 noiembrie 2019, expuse la pct. pct. 3.2, 3.5, 4.7, 4.9, 5.6, 10.5, 10.12, 7.6 și 7.8, cu dispunerea înaintării acțiunii în justiție privind constatarea nulității acestor clauze. Apreciază hotărârile indicate ca fiind nefondate și nemotivate corespunzător, prin ce se încalcă dreptul reclamantei, după cum urmează succesiv.

Prin pct. 3.2. al contractului de leasing financiar nr. 1901000646 din 12 noiembrie 2019 pentru acordarea leasing-lui s-a stabilit și achitat de către locatar o dobândă de leasing unică, achitabilă la momentul acordării leasing-lui, cuantumul căreia a fost stabilit de părți din valoarea bunului. Contrar constatărilor pârâtei/atât cuantumul/cât și consecințele economice ale acestei clauze sunt expuse în contract, contrar constatărilor din hotărârea contestată, suficient de clar, transparent și inteligibil, astfel încât este evident că din punctul de vedere al unui observator imparțial această clauză nu a generat pentru consumator nici o confuzie referitoare la cuantumul acesteia și consecințele economice ale clauzei date, formularea și expunerea în contract, inclusiv în anexa la acesta, a sumei respective făcând posibilă evaluarea de către consumator a clauzei respective, motiv pentru care dispozițiile art. 1071 din Codul civil sunt inaplicabile speței. Comisionul de convertire a valutei stabilit de pct. 3.5 al contractului a fost stabilit în eventualitatea în care efectuarea achitării de către locator a plăților în lei MD pentru procurarea obiectului leasingului, conform cerințelor vânzătorului, situație inaplicabilă speței în contextul în care în cazul dat acest comision nu a fost aplicat. Expunerea cu privire la comisionul dat este suficient de clar expus pentru a fi înțeleasă de consumator, fapt ce exclude clauza dată de sub efectele art. 1071 din Codul civil. La pct. 4.7 a fost stabilit dreptul locatorului de a plasa informația referitoare la locatar (pentru identificarea sa) în cazul admiterii restanțelor pe pagina web a locatorului în vederea acordării posibilității acestuia de a fi la curent cu restanțele sale, fără a urmări scopul unei denigrări, iar prezentarea informației Biroului Istoriilor de Credit reprezintă o practică comună. Prin urmare, prin clauza respectivă nu a fost admisă o încălcare a art. 1078 lit. c) din Codul civil, deoarece drepturile locatarului la respectarea vieții private nu au fost nici excluse, nici limitate. Referitor la clauza de la pct. 4.9 a fost constatată nefondat încălcarea prin aceasta a dispozițiilor art. 15 alin. (1) din Legea nr. 202/2013, ce prevede că sunt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adițional, acceptat de consumator. Or, prin pct. 4.9 se instituie dreptul locatorului de a modifica unilateral clauzele contractuale stabilite la pct. 7.3, ce se referă la dreptul locatorului de a achita prima de asigurare neachitată de către locatar/consumator, și pct. 7.6, ce se referă exclusiv la majorarea ratei dobânzii exclusiv în cazul

schimbării esențiale ale valorii surselor financiare împrumutate de către locator și/sau adoptarea sau modificarea actelor legislative și normative care afectează activitatea locatorului cu condiția notificării prealabile în formă scrisă a locatarului înainte cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de producerea modificării, astfel încât clauzele respective nu încalcă art. 15 alin. (1) din Legea nr. 202/2013. La fel, prin pct. 5.6 al contractului nu se încalcă prevederile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 202/2013, deoarece nu afectează dreptul locatarului de a stinge anticipat obligațiile rezultate din contract, fiind instituită exclusiv în vederea realizării dreptului locatorului la încasarea comisionului, în acord cu alin. (2) al normei legale invocate, însăși dreptul de plată al locatarului nefiind afectat. Cu referire la pct. 7.6 și pct. 7.8 ale contractului menționează că definiția dobânzii anuale nominale a fost determinată ca fiind variabilă în contextul în care potrivit anexei nr. 3 la contract suma acesteia variază cuantic de la lună la lună, în dependență de numărul de zile puse la baza calculului lunar. Potrivit acestui contract, dobânda de leasing a fost stabilită conform pct. 3.3 în mărime fixă de 15%, ce se calculează zilnic, reieșind din valoarea reziduală a bunului, începând cu data transmiterii bunului locatarului până in ziua achitării integrale a ratelor de leasing, reieșind din baza de calcul-anul cu 365/366 zile și numărul efectiv de zile de utilizare a finanțării, fapt expus și în anexa la contractul respectiv. Astfel, noțiunea de dobândă ”variabilă” expusă în contract se referă nu la caracterul flotant al acesteia, ci la faptul că cuantumul dobânzii expus în anexa la contract este variabil după suma lunară a dobânzii calculate lunar. Prin urmare, dispozițiile art. 13 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori, ce reglementează dobânda flotantă nu este aplicabil în cazul dat, deoarece noțiunea de dobândă variabilă, inclusă în contract, și dobândă flotantă, reglementată de norma indicată, sunt distincte din considerentele expuse supra, fapt confirmat prin lipsa în contract a unor reglementări referitoare la indicele de referință și la modul de calcul a dobânzii flotante și stabilirii exprese a cuantumului dobânzii (anexa nr. 3 la contract) și a valorii totale a sumei ce urmează a fi rambursate (pct. 3.6 al contractului). Or, cap. I al contractului, expunându-se asupra naturii variabile a dobânzii anuale de leasing nominale face referire expresă la ”rata dobânzii cu care este remunerată obligațiunea de împrumut și se aplica anual, fiind achitată periodic în conformitate cu anexa 3 la prezentul contract”. Astfel, noțiunea expusă la pct. 7.6 al contractului de dobândă fixă se referă la cuantumul acesteia de 15% anual, iar noțiunea de variabilă se referă la cuantumul în echivalent bănesc al dobânzii calculate lunar, expusă în coloana 6 din tabelul anexa nr. 3 la contract. Punctul 7.8 al contractului de leasing financiar acordă locatorului dreptul să modifice unilateral mărimea dobânzii stabilite în pct. 3.3 al contractului doar în cazul schimbării esențiale a valorii surselor financiare împrumutate de către locator și/sau adoptarea sau modificarea actelor legislative și normative ce afectează activitatea locatorului, cu condiția notificării prealabile în formă scrisă a locatarului înainte cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte, de producerea modificării, respectiv o cu totul altă situație decât cea reglementată de art. 13 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori ce reglementează dobânda flotantă, fapt ce nu s-a realizat în prezentul caz, dobânda de leasing nefiind modificată de către locator pe parcursul realizării raportului juridic. În acord cu pct. 10.5 al contractului, penalitatea contractuală (instituită în acord cu art. 947 din Codul civil fost calculată pentru întârzierea

achitării de către locatar a ratelor lunare a capitalului sumei debursate eșalonate și a dobânzii contractuale, cu titlu de reparație a prejudiciului determinat de neachitarea realizată de către locatar. Locatarul Țurcan Mihail nu a achitat nici una din ratele de leasing și nu a executat nici o altă obligațiune asumată prin contract. Locatorul OCN ”Direct Leasing” SRL, deși a dispus de dreptul de a pretinde de la locatar a penalității în sumă de 31 300,52 euro (la data acționării acestuia în justiție) a solicitat încasarea doar a 6 771,63 euro (21,63% din cuantumul contractual al penalității), reducând cuantumul acesteia reieșind din conceptul de bună-credință, doar în scopul acoperirii prejudiciilor reale cauzate de locatar prin neexecutarea obligațiunilor sale. Constatând că clauza indicată contravine art. 943 alin. (1) din Codul civil pe motiv că nu s-ar fi expus asupra calculării penalității doar din capitalul obligației pecuniare, la emiterea hotărârii contestate nu s-a ținut cont de prevederile art. 943 alin. (2) din Codul civil, coroborate cu art. 947 alin. (3) din Codul civil. Cu referire Ia cuantumul penalității, prin hotărârea contestată se reține exclusiv un pretins dezechilibru cu drepturile consumatorului, fără a se ține cont că aceste clauze stabilesc consecințele neexecutării de către consumator a obligațiunilor sale în vederea reparării prejudiciilor cauzate de această neexecutare. De asemenea în cazul dat nu a fost încălcat nici principiul reciprocității în contextul în care obligațiunile locatorului urmau a fi executate, potrivit contractului, la data încheierii acestuia. La fel, consideră că nici pct. 10.12 al contractului nu contravine vreunei norme legale în condițiile în care penalitatea instituită prin acest punct este distinctă de cea instituită de pct. 10.5, respectiv pentru situația reglementată de pct. 11.1, pe când pct. 10.5 instituie penalitatea doar pentru neexecutarea obligației pecuniare a consumatorului. Consideră că nici la emiterea hotărârii din 03 decembrie 2024, nici la emiterea hotărârii din 11 februarie 2025, CNPF nu a ținut cont de argumentele indicate supra și, în rezultat, a emis hotărâri eronate și contrare Legii și actului juridic examinat.

S-a atras în proces în calitate de terț – Țurcan Mihail.

Prin **referința** CNPF s-a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. *(f.d. 57-70)*

În ședința de judecată reprezentantul CNPF, Melnic Dan, nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea ei ca neîntemeiată.

În ședința de judecată OCN ”Direct Leasing” SRL și Țurcan Mihail, nu s-au prezentat, deși au fost citați în mod legal despre data, locul și ora derulării procesului judiciar, în virtutea art. 218 lit. d) din Codul administrativ, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind poziția participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea dedusă judecății este admisibilă, însă neîntemeiată și urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform **art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform **art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu **art. 194 alin. (1) din Codul administrativ**, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

În conformitate cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

Conform **art. 219 din Codul administrativ**, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform **art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă**, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar **art. 122 din Codul de procedură civilă** prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

1. Revendicările părții reclamante se circumscriu acțiunii în contestare, în virtutea art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, susceptibile examinării în procedura contenciosului administrativ în acord cu art. 189 alin. (1), 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Hotărârea CNPF nr. 56/2 din 03 decembrie 2024, reprezintă un act administrativ individual defavorabil în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

2. Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

3. Drept subiectiv vătămat revendicat de partea reclamantă.

4. Partea reclamantă a formulat cerere prealabilă, iar ca reacție a fost emisă hotărârea CNPF nr. 8/1 din 11 februarie 2025.

5. Corelând data comunicării deciziei pe marginea cererii prealabile, cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă încadrarea în interiorul termenului legal de valorificare a acțiunii.

6. Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Raționamentele instanței de judecată.

Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Albină c/România, Hotărâre din 28 aprilie 2005, § 33*).

Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului, obligă instanţele să-şi motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanţelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, §§ 59 şi 61, Seria A nr. 288, şi Burg c. Franţei (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II*). Întinderea obligaţiei de a-şi motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei şi trebuie determinată în lumina circumstanţelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei şi Hiro Balani c. Spaniei, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A şi 303-B, § 29 şi, respectiv, § 27; şi Helle c. Finlandei, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărîrile şi deciziile 1997-VIII*).

De altfel, instanţa de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanţă pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă şi confirmă poziţia sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinenței litigiului în raport cu situaţia de fapt. Or, respectarea principiului egalităţii în faţa legii şi a justiţiei, precum şi dreptul părţilor de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

În plus, principiul *jura novit curia*, aplicabil la judecarea litigiilor enunţă că judecătorul trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situaţiei de fapt calificate juridic de către parte, în măsura în care situaţia de fapt respectivă este confirmată de probele administrate în cauză.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenţie este, *inter alia*, de a plasa un ”tribunal” sub o obligaţie de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor şi probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Totodată instanța învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentinţelor şi hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61*).

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60*). Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea

rolului determinant al concluziilor sale, instanţa are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere şi să nu să se limiteze doar la însușirea motivelor şi concluziilor date de participanții procesului.

Comisia Europeană în anul 2006 prin Compendiul de «cele mai bune practici» privind managementul timpului în cazul procedurilor judiciare (Strasbourg, 8 decembrie 2006, CEPEJ(2006)13) [6], a stabilit că, „Judecătorii joacă rolul unui "terţ imparţial" în procesul de soluţionare a unui conflict.

Noţiunea de "act administrativ" este definită atât în legislația autohtonă, cât şi în Rezoluţia (77) Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. În accepțiunea reglementărilor enunțate, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voinţă, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Controlul judiciar exercitat asupra administraţiei publice dispune de câteva trăsături distincte: este exercitat de către instanţa judecătorească care este independentă sub aspect organizaţional şi funcţional faţă de subiectul controlat; prin intermediul controlului se exercită funcţia instanţei de judecată (justiţiei) în calitatea sa de putere independentă din sistemul frânelor şi contrabalanţelor, care constituie o garanţie a legalităţii şi a contracarării abuzurilor de putere din partea autorităţilor executive; se realizează în cadrul procesului judiciar reglementat de normele juridice procesuale; un cerc de subiecţi speciali ai acestor raporturi juridice; existenţa unui litigiu de drept public în calitate de temei al activităţii de control judiciar; controlul judiciar urmăreşte realizarea a două scopuri: pe de o parte, asigurarea protecţiei drepturilor şi intereselor legale ale persoanelor fizice şi juridice, adică a interesului particular, pe de altă parte, neadmiterea excesului de putere din partea executivului, adică a interesului public; activitatea instanţelor de control asupra autorităţilor administraţiei publice este limitată de următoarele condiţii: temei al exercitării acestuia serveşte doar depunerea unei cereri din partea persoanelor interesate, adică controlul judiciar este mijlocit sau pasiv; obiect al activităţii de control îl constituie doar respectarea de către subiect a cerinţelor legalităţii, dar nu şi ale oportunităţii; dispunerea de către instanţe de un set destul de îngust de mijloace şi metode de exercitare a controlului, care, de asemenea, sunt limitate de lege; lipsa posibilităţilor de executare de sine stătătoare coercitivă a deciziilor judiciare.

Instanța relevă că, la 01 octombrie 2024, în cadrul CNPF a fost înregistrată (cu nr. 7190) petiția formulată de Țurcan Mihail (locatar/consumator), prin care s-a solicitat intervenția CNPF, în vederea verificării respectării drepturilor consumatorului în cadrul raportului juridic, stabilit în baza contractului de leasing financiar nr. 1901000646 din 12 noiembrie 2019, încheiat între OCN "Direct Leasing" SRL și consumator. Urmare a investigațiilor efectuate în cadrul procedurii administrative respective, a analizei materialelor/probelor prezentate de către participanții la

procedură, prin prisma cadrului normativ incident raportului juridic contractual, CNPF a adoptat hotărârea nr. 56/2/2024, prin care, CNPF a constatat:

1. Încălcarea de către creditor a prevederilor art. 5 alin. (3) lit. g), art. 10 alin. (3) lit. g), art. 13 lit. b)-c), art. 15 alin. (1) și art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (Legea nr. 202/2013).

2. Caracterul abuziv al clauzelor din contract, cuprinse la pct. 3.2., care stabilește ”Dobânda de leasing unică - 4 la sută; pct. 3.5., unde ”Comision de convertire a valutei - în mărime de 60,0 EUR [...]” pct. 4.7., care prevede că, ”În cazul în care locatarul nu își onorează în termen și/sau în totalitate obligațiile de plată asumate și termenul de neachitării depășește 10 zile calendaristice, să plaseze informația privitor la locatar pe website-ul său” inclusiv să indice sumele datorate și datele de identificare ale locatarului, precum și să transmită acestea către Biroul Istoriilor de Credit”; pct. 4.9., care permite locatorului ”Să modifice unilateral clauzele prezentului contract stabilite la pct. 7.3, 7.8...; pct. 5.6., în partea sintagmei ”Doar cu acordul în scris al locatorului” pct. 10.5., care statuează că, ”În cazul nerespectării de către locatar a obligației de plată în termen și în totalitate a ratei de leasing inițiale, ratelor de leasing lunare, taxei percepute în fondul rutier, taxei pentru revizia tehnică, precum și a plăților de asigurare obligatorie și facultativă a bunului, locatarul va plăti locatorului o penalitate de 0,5 la sută (zero întreg și cinci zecimi procente) dar nu mai puțin de 3 euro, pentru fiecare zi următoare de întârziere aplicate la suma neachitată în timp”, pct. 10.12., care stabilește că, ”Pentru nerespectarea pct. 11.1. locatarului i se va aplica o penalitate suplimentară în mărime de 10% (zece procente) din valoarea obiectului contractului de leasing indicat în pct. 2.1. la prezentul contract” pentru cazurile stabilite la sbp. ”11.1.3. o rată de leasing nu este plătită, măcar parțial, mai mult de 45 de zile de la scadență;” și sbp. ”11.1.5 locatarul nu achită dobânda în termen”; pct. 7.6., conform căruia ”Părțile agreează că rata dobânzii folosită în calculul ratelor de leasing are o natură fixă/variabilă în mărime de 15 la sută. Locatarul îi acordă locatorului dreptul unilateral de majorare a ratei dobânzii în cazul schimbării esențiale ale valorii surselor atrase împrumutate de către locator și/sau adoptarea sau modificarea actelor legislative și normative care afectează activitatea locatorului cu condiția notificării prealabile în formă scrisă a locatarului înainte cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de producerea modificării”; pct. 7.8., potrivit căruia ”Locatorul este în drept să modifice în mod unilateral mărimea dobânzii stabilite în pct. 3.3. în funcție de modificare a ratei de referință indicate la pct. 7.6, precum și în alte cazuri expres stabilite prin lege sau prin prezentul contract, notificând locatarul cu cel puțin 15 zile înainte de modificare”.

Nefiind de acord cu constatările CNPF, la 13 ianuarie 2025, OCN ”Direct Leasing” SRL a depus cerere prealabilă (înregistrată cu nr. 164), prin care a solicitat anularea hotărârii contestate.

Prin hotărârea nr. 8/1 din 11 februarie 2024, CNPF a respins ca neîntemeiată, cerere prealabilă.

În conformitate cu prevederile **Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor**, CNPF efectuează controlul respectării de către subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare a cerințelor art. 1069 - 1081 din Codul

civil în partea referitoare la contractele încheiate cu consumatorii, la constatarea clauzelor abuzive în contracte și la sesizarea consumatorului sau din oficiu, în condițiile legii.

Potrivit **alin. (4) din același articol**, în cazul constatării clauzelor abuzive în contractul încheiat cu consumatorul, [...], Comisia Națională a Pieței Financiare întocmește act de constatare și intentează acțiune în instanța de judecată în vederea solicitării constatării nulității acestor clauze.

Potrivit **art. 37 alin. (6) din Legea 105/2003**, pentru prevenirea includerii în contracte a unor clauze abuzive, acțiunile menționate la alin.(4) și (5) pot fi îndreptate, separat sau în ansamblu, împotriva unui număr de comercianți din același sector economic sau împotriva asociațiilor acestora care utilizează sau recomandă utilizarea acelorași clauze sau a unor clauze similare.

Conform **art. 1 din Legea nr. 202/2013**, scopul prezentei legi este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea proiecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori.

În conformitate cu noțiunile principale statuate de **art. 3 din Legea nr. 202/2013**, consumatorul este persoana fizică care intenționează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională.

În corespundere cu **art. 26 alin. (1) din Legea nr. 202/2013**, autoritatea de supraveghere privind respectarea legislației în domeniul contractelor de credit pentru consumatori este CNPF.

La caz, OCN ”Direct Leasing” a apreciat eronat intervenția CNPF și, implicit raționamentele acesteia în privința acțiunilor menționate supra, or, clauzele vizate afectează, în esență, principiul transparenței, potrivit căruia clauzele contractuale trebuie expuse într-un mod clar, simplu, pe înțelesul unui consumator mediu. Or, în cadrul compartimentului ”Dispoziții definitorii”, se stabilește ”Dobânda de leasing - a) dobânda de leasing unică - este dobânda de leasing achitată la momentul încheierii contractului de leasing calculată din valoarea bunului”. Astfel, la pct. 3.2. din contract se indică: ”Dobândă de leasing unică - 4 la sută”.

Evaluarea caracterului abuziv al clauzei prenotate se va efectua, potrivit art. 1075 alin. (2) din Codul civil, doar prin prisma respectării obligației de transparență, astfel cum este prevăzut la art. 1071 alin. (1) din Codul civil, clauzele sunt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și să fie lizibile. Claritatea și caracterul inteligibil al clauzelor supuse analizei se examinează în raport cu ansamblul elementelor de fapt relevante, printre care figurează publicitatea și informarea, furnizate de locator în cadrul negocierii unui contract de credit, și ținând cont de nivelul de atenție care poate fi așteptat de la un consumator mediu normal informat și suficient de atent și de avizat.

Locatorul, contrar obligației prevăzute la art. 5 alin. (3) lit. i) din Legea nr. 202/2013, a privat locatarul de posibilitatea de a se familiariza cu toate elementele de cost aferente contractului. În continuare, la aprecierea caracterului abuziv, prin prisma art. 1071 din Codul civil, luând în considerație că locatarul este un consumator, aflându-se într-o situație de

inferioritate privind puterea de negociere, dar și nivelul de informare, este necesar ca natura serviciilor furnizate efectiv să poată fi, în mod rezonabil, înțeleasă sau dedusă din contractul avut în vedere în ansamblul său. Consecvent, consumatorul trebuie să fie în măsură să verifice dacă nu există o suprapunere între diferitele costuri sau între serviciile pe care acestea din urmă le remunerează, or, conținutul clauzelor prenotate eșuează să ofere locatarului posibilitatea reală de a înțelege natura perceperii costului ”Dobândă de leasing unică - 4 la sută”, clauzele contractuale descriind doar momentul perceperii acestuia și serviciile acordate locatarului, pentru care se percepe respectivul comision. Astfel, se constată că locatarul a fost lipsit de posibilitatea de a evalua, în temeiul unor criterii precise și inteligibile, consecințele economice care decurg pentru el din aceasta. Tot aici, din definiția expresiei ”dobânda unică de leasing” se subînțelege că suma pretinsă ca atare reprezintă un comision perceput de creditor pentru acordarea leasingului. Mai mult, legislația stabilește dreptul creditorului la încasarea remunerației sub formă de dobândă, care este o componentă unică, modul și mărimea căreia fiind strict definită și reglementată. Respectiv, în afară de dobândă, creditorul poate percepe alte plăți sub formă de taxe/comisioane/penalități etc.

În condițiile speței, remunerația sub formă de dobândă este prevăzută la pct. 3.3. din contract, în mărime de 15 la sută. Astfel, se conchide că este exclusă perceperea unei alte dobânzi sub alte forme și mărimi. Este evident că suma impusă consumatorului sub titlu de ”dobânda unică de leasing” nu este altceva decât un comision perceput de locator pentru acoperirea cheltuielilor la realizarea operațiunilor aferente acordării leasingului/creditului. Mai mult, în contradictoriu cu cele pretinse de reclamant, a se reține că contractul prevede o definiție formală a dobânzii de leasing unice, în care nu se indică decât momentul perceperii și baza de calcul al acesteia. Corelativ, nu poate fi eludat faptul că contractul operează totuși cu o noțiune care comportă un sens determinat și general, aplicabil contractelor de credit, referindu-se, în esență, la altceva decât instituția dobânzii, în sensul uzual. De altfel, deși clauza, prin completare cu cea de la capitolul I, Dispoziții definitorii, stabilește momentul perceperii respectivei plăți, aceasta nu indică, în mod cert și transparent, obiectul contraprestației profesionistului. Chiar dacă consumatorului îi este adus la cunoștință ce trebuie să achite și când, acesta nu poate percepe care este scopul și destinația plății în cauză.

Cu referire la pct. 3.5. din contract, unde este prevăzut ”Comision de convertire a valutei - în mărime de 60,0 EUR”, ee relevă că, potrivit explicațiilor locatorului, respectivul comision a fost stabilit în eventualitatea în care locatarul va achita plățile de leasing în MDL. Reieșind din prevederile art. 16 lit. a) și lit. b) din Legea nr. 105/2003, consumatorul, la încheierea contractelor, are următoarele drepturi: a) de a lua liber decizii la achiziționarea produsului și a serviciului, fără a i se impune în contracte clauze abuzive sau care pot favoriza folosirea unor practici comerciale incorecte,, de natură a influența opțiunea acestuia; b) de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile principale și condițiile de garanție, de indicarea exactă a prețului sau a tarifului, precum și de stabilirea cu exactitate a condițiilor de credit și a dobânzilor. Sintagma ”comunicate într-un limbaj clar și inteligibil”, statuată la art. 1071 alin. (1) din Codul civil, nu poate fi redusă la o

exprimare clară și ușor inteligibilă, din punct de vedere gramatical sau literal, pentru că altfel ar fi fost de prisos a se face această mențiune în cuprinsul unui act normativ. Norma se raportează la situația în care consumatorul ar trebui să aibă înțelegerea clară a sensului și a conținutului clauzelor, precum și a efectelor economice și juridice ale acestora asupra contractului, în ansamblu, și a părților, în particular, or, în formula redacțională, prezentată mai sus, nu se întrunește acest test. Astfel, clauza contractuală de la pct. 3.5. ce vizează dreptul locatorului de încasare a ”Comision de convertire a valutei - în mărime de 60,0 EUR” generează o incertitudine. În acest context, a se reține că o clauză, pentru a fi abuzivă, trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, analizarea acestei condiții implicând o comparație între interesele celor două părți ale contractului, pentru a se verifica dacă interesul consumatorului a fost neglijat, în raport cu cel al creditorului. La caz, se prezumă că verificarea respectivă se realizează, a priori, prin prisma întrunirii principiului bunei-credințe, or, Codul civil stabilește, la art. 10 alin. (1), că persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Prin urmare, includerea acestui comision în contract, fără a fi expuși clar și explicit parametrii în temeiul cărora va fi aplicat, denotă caracterul abuziv al acestuia. Suplimentar, așa cum rezultă din explicațiile reclamantului, comisionul de convertire a valutei - în mărime de 60,0 EUR prevăzut la pct. 3.5. din contract, a fost stabilit în eventualitatea în care locatarul va achita plățile de leasing în MDL. De asemenea reclamantul afirmă că dispozițiile art. 1071 din Codul civil nu sunt aplicabile speței, având în vedere că comisionul respectiv nu a fost aplicat. La acest aspect, a se menționa că Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului, la art. 16 lit. b), specifică clar că consumatorul, la încheierea contractelor, are dreptul de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale. În condițiile în care norma imperativă operează cu termenul ”la încheierea contractelor”, sub aspectul enunțat, întrunirea caracterului abuziv al unei clauze, în sensul normei de la art. 1071 alin. (1) din Codul civil, este condiționată de eludarea ”obligativității profesionistului la încheierea contractului să asigure redactare clară și precisă a clauzelor contractuale”, și nicidecum de situația aplicării/încasării prezentului comision. Mai mult, cerința privind redactarea clară și inteligibilă, stabilită la art. 1071 alin. (1) din Codul civil, trebuie interpretată în sensul că, în cadrul unui contract încheiat cu consumatorii, aceasta necesită a fi îndeplinită în cazul unei clauze contractuale, care nu a fost negociată individual și care prevede, cu exactitate cuantumul costurilor, al comisioanelor și al altor cheltuieli. Prin urmare, includerea acestui comision în Contract, fără a fi expuși clar și explicit parametrii în temeiul cărora va fi aplicat, contravine implicit principiului bunei-credințe, fapt ce denotă caracterul abuziv al acestuia.

Cu privire la alegațiile reclamantului referitoare la pct. 4.7. din contract, potrivit căruia ”În cazul în care locatarul nu își onorează în termen și/sau în totalitate obligațiile de plată asumate și termenul neachitării depășește 10 zile calendaristice, să plaseze, informația privitor la locatar pe website-ul său, inclusiv să indice sumele datorate și datele de identificare ale locatarului, precum

și să transmită acestea către Biroul Istoriilor de Credit”, aceste argumente nu pot fi reținute din următoarele motive:

Reieșind din conținutul standard al contractului, precum și din lipsa dovezilor că respectiva normă a fost negociată de către părți, inclusiv că nu a fost livrată debitorului la faza precontractuală și anume până la semnarea contractului, în condițiile prevederilor art. 1078 lit. c) din Codul civil, aceasta poate fi calificată drept una abuzivă, or, în aceleași condiții expuse supra chiar dacă în practică clauza nu a fost aplicată, caracterul ei abuziv subzistă, întrucât prin includerea acesteia în contract, profesionistul și-a rezervat un drept contrar dispozițiilor legale, în detrimentul echilibrului contractual și al intereselor consumatorului.

Mai mult, în acord cu art. 1 din Legea nr. 133/2011 privind datele cu caracter personal (Legea nr. 133/2011), scopul prezentei legi este asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, în special a dreptului la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private. Potrivit art. 3 din Legea nr. 133/2011, date cu caracter personal constituie orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată., direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale. Calitatea de operator este deținută de „persoana fizică sau persoana juridica de drept public sau de drept privat, inclusiv autoritatea publică, orice altă instituție ori organizație care, în mod individual sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal prevăzute în mod expres de legislația în vigoare. În corespundere cu prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), lit. b), și lit. c) din aceeași lege, datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie: a) prelucrate în mod corect și conform prevederilor legii; b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri c) adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopul pentru care sunt colectate și/sau prelucrate ulterior. În esență, prezenta normă instituie operatorului de date cu caracter personal obligația să efectueze o descriere sistematică a operațiunilor de prelucrare preconizate și a scopurilor prelucrării, inclusiv a interesului legitim urmărit. Respectiva clauză contractuală îi oferă creditorului dreptul de a prelucra și dezvălui, spre accesul public, nerestricționat, în spațiul online, datele consumatorului, fapt ce presupune o încălcare disproporționată a dreptului la respectarea vieții sale private.

Cu referire la susținerile reclamantului potrivit cărora dispozițiile pct. 4.9. din contract nu ar încălca art. 15 din Legea nr. 202/2013, se impune a se reține că ”pct. 4.9. instituie dreptul locatorului de a modifica unilateral clauzele contractuale stabilite la pct. 7.3. ce se referă la dreptul locatorului de a achita prima de asigurare neachitată de către locatar/consumator, și pct. 7.6., ce se referă exclusiv la majorarea ratei dobânzii exclusiv în cazul schimbării esențiale ale valorii surselor financiare împrumutate de către locator și/sau adoptarea sau modificarea actelor legislative și normative care afectează activitatea locatorului cu condiția notificării prealabile în formă scrisă a Locatarului înainte cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de producerea modificării. Pe de altă parte, art. 15 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 prevede în mod expres că

sunt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adițional, acceptat de consumator. Această normă imperativă stabilește că orice modificare a unui contract încheiat cu un consumator trebuie realizată doar cu acordul expres a ambelor părți implicate, ceea ce contrazice posibilitatea conferită de clauza contractuală menționată.

Corespunzător, profesionistul își arogă dreptul unilateral de modificare semnificativă a unei clauze contractuale, precum dobânda contractuală, nu prin încheierea unui acord suplimentar la Contract, dar prin simpla notificare a consumatorului cu privire la modificările ce urmează a fi operate, fără a i se acorda acestuia șansa de a dispune de alte drepturi prevăzute de legislație, precum rezoluțiunea sau refinanțarea contractului. Suplimentar celor invocate de reclamant în partea ce ține de situația privind ”Schimbările esențiale ale valorii sursei financiare împrumutate”, a se releva că respectivele se referă la orice modificare substanțială, care afectează valoarea totală a creditului și costurile aferente acestuia, cum ar fi modificarea dobânzii, a termenului de rambursare și a legislației, care are un impact semnificativ asupra condițiilor inițiale ale contractului. În scopul protecției consumatorului la încheierea contractelor de consum, a fost adoptată Legea nr. 202/2013, care impune profesionistului anumite condiții imperative, iar derogarea de la aceste prevederi determină aplicarea normei de la art. 329 alin. (1) din Codul civil, raționamentul în cauză urmând a fi reținut și în privința clauzei de la pct. 5.6. din contract. În acord cu clauza disputată, locatorul impune locatarului obligația să obțină acordul scris al acestuia pentru achitarea ratelor de leasing înainte de termen. Astfel, acordul respectiv exprimă permisiunea dată de acesta, sub forma unui document oficial, și este valid doar dacă este înregistrat în scris. În consecință, impunerea unor obligații contrare legii este considerată ilegală și nu poate respectată.

Sunt lipsite de relevanță argumentele reclamantului referitoare la prevederile contractuale de la pct. 7.6. și pct. 7.8. din contract, întrucât, în corelare cu dispozițiile art. 13 lit. a), b) și c) din Legea nr. 202/2013, se evidențiază existența unor carențe majore în ceea ce privește respectarea cerințelor legale aplicabile contractelor de credit cu dobândă flotantă, după cum urmează: 1. Nerespectarea regulilor prin care dobânda va fi compusă dintr-un indice de referință, stabilit conform metodologiei Băncii Naționale a Moldovei (BNM/bancă), la care creditorul poate adăuga o anumită marjă fixă pe toată durata derulării contractului. Deși art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013 statuează că dobânda va fi compusă dintr-un indice de referință, stabilit conform metodologiei BNM, la care creditorul poate adăuga o anumită marjă fixă pe toată durata derulării contractului, totuși, în contract nu se stabilește nici indicele ce urmează a fi aplicat la determinarea ratei dobânzii contractuale, nici marja fixă aplicabilă de bancă și care urmează a fi adăugată la indicele de referință. În condițiile enunțate, în limitele dreptului său discreționar, CNPF opinează ca fiind de bună-credință admiterea imposibilității imputării creditorului a faptului încălcării prevederilor art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013. Adițional, a se reține că, în condițiile art. 6 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, în cazul nereglementării prin lege ori prin acord al părților și lipsei de uzanțe, raporturilor prevăzute la art. 2 li se aplică dacă aceasta nu contravine esenței lor, norma legislației civile care reglementează raporturi similare (analogia

legii). Dacă aplicarea analogiei legii este imposibilă, drepturile și obligațiile părților se determină în funcție de principiile legislației civile și de echitate (analogia dreptului). Clauza propusă nu acoperă suficient certitudinea elementelor care se includ în calculul ratei dobânzii, or, echivalența normei speciale cu opțiunea creditorului poate fi asigurată doar prin identificarea fermă a variațiilor ratei dobânzii în cazul schimbării esențiale ale valorii surselor atrase împrumutate de către locator și identificarea naturii modificărilor normative care pot afecta activitatea locatorului. Nerespectarea modului de calcul al dobânzii, care trebuie indicat, în mod expres, în contract, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei dobânzii flotante atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia. Contractul nu indică nici modul de calcul al dobânzii, nici nu precizează expres periodicitatea și/sau condițiile în care survine modificarea ratei dobânzii flotante. Respectiv, în limitele prevăzute la art. 13 lit. b) din Legea nr. 202/2013, creditorul și consumatorul pot agrea asupra condițiilor care declanșează modificarea ratei dobânzii, oferind posibilitatea de a stabili condițiile prin prisma factorului temporal, stabilindu-se o periodicitate (de exemplu, semianual, trimestrial, anual) sau posibilitatea de a stabili acele circumstanțe, în care poate surveni modificarea ratei dobânzii (de exemplu, modificarea ratei inflației, modificarea ratei de bază a BNM etc.). Totuși, legiuitorul impune și o cerință de calitate în ceea ce privește condițiile de modificare a ratei dobânzii aferente creditului, aceasta urmând a fi stabilită expres în contract. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, cuvântul ”expres” înseamnă ”Care este exprimat clar, care nu lasă niciun fel de îndoială”. O inserțiune în contract precum că locatorul are dreptul să modifice, în mod unilateral, rata dobânzii aferente creditului în cazul schimbării esențiale ale valorii surselor atrase împrumutate de către locator și/sau în cazul adoptării sau modificării actelor legislative și normative care afectează activitatea locatorului, fără a se preciza momentul de referință și gradul de elasticitate a acestor fluctuații, este insuficientă pentru a întruni cerința art. 13 lit. b) din Legea nr. 202/2013. Nerespectarea regulilor aferente elementelor care intră în formula de calcul al dobânzii flotante și a obligației de afișare a valorii acestora pe pagina web oficială și la toate oficiile creditorului. În urma verificării paginii web oficiale a locatorului, nu au fost identificate informații referitoare la elementele care intră în formula de calcul al dobânzii flotante și la valoarea acestora. Mai exact, în contract, nu se conțin referințe privind locul afișării elementelor și valorii dobânzii flotante. În aceste condiții, precum și în situația în care locatorul nu a prezentat dovezi pertinente, se atestă încălcarea prevederii art. 13 lit. c) din Legea nr. 202/2013, or, prin prisma art. 27 alin. (2) din aceeași lege, sarcina creditorului este să demonstreze faptul respectării cerințelor în materie de informare.

Raportând clauza de la pct. 7.6. din contract la cerințele art. 13 it. b) și lit. c) din Legea nr. 202/2013, se constată caracterul ilegal al acesteia.

În același timp, în acord cu art. 10 alin. (1) din Legea nr. 202/2013, contractele de credit trebuie să fie redactate într-un limbaj clar și lizibil, iar, potrivit alin. (3) lit. f) din același articol, informația cu privire la rata dobânzii aferente creditului urmează a fi specificată, în mod clar și concis. Contractul de credit trebuie să includă condițiile care reglementează aplicarea ratei

dobânzii aferente creditului și, unde este cazul, orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile. Ținând cont că locatarul este un consumator ce se află într-o situație de inferioritate privind puterea de negociere, dar și nivelul de informare, este necesar ca natura serviciilor furnizate efectiv să poată fi, în mod rezonabil, înțeleasă sau dedusă din contract, or, clauza de la pct. 7.6. din contract nu precizează periodicitatea și/sau condițiile în care survine modificarea ratei dobânzii flotante atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia, fapt prin care eșuează satisfacerea testului de transparență, intangibilitate și predictibilitate a efectului clauzelor contractuale. Aceeași obligație este trasată cu titlu de principiu în raporturile juridice care au ca subiecți consumatorii, prin prisma normelor Codului civil, Legii nr. 105/2003 și Legii nr. 202/2013, care impun obligația creditorului de a asigura transparența, claritatea și predictibilitatea clauzelor contractuale. Conform art. 16 lit. b) din Legea nr. 105/2003, consumatorul are dreptul de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile principale și condițiile de garanție, indicarea exactă a prețului sau tarifului, precum și stabilirea cu exactitate a condițiilor de credit și a dobânzilor. Lipsa unei formule de calcul explicite, a detaliilor privind periodicitatea modificărilor și a condițiilor în care dobânda poate varia în clauza analizată reprezintă o încălcare a cerințelor legale privind claritatea și precizia, or, o asemenea redactare poate duce la neînțelegerea de către consumator a obligațiilor sale contractuale și la încălcarea standardelor de protecție impuse de lege. Totodată, se constată o încălcare a art. 1 alin. (1) din Codul civil, care prevede principiul de recunoaștere a egalității participanților la raporturile reglementate de ea, de protecție a consumatorului și de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată. Atunci când un contract prevede posibilitatea de modificare unilaterală, creditorul are obligația de a comunica clar termenii și condițiile acestei modificări. Locatarul trebuie să știe ce poate schimba locatorul, ce limite există în privința modificărilor și în ce condiții pot interveni aceste modificări. Altfel, există riscul ca locatarul să fie pus într-o situație în care nu poate să înțeleagă sau să prevadă impactul modificărilor asupra sa. Dreptul de modificare unilaterală trebuie să fie precizat, în mod clar și precis, în contract, astfel încât debitorul să știe ce se poate modifica și cum se va realiza modificarea. De exemplu, în contract ar fi trebuit să fie specificat dacă modificarea ratei dobânzii, a termenelor de plată sau a altor condiții esențiale se poate face în mod unilateral, ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca modificarea să fie aplicabilă și ce limitări există pentru ca aceasta să nu devină abuzivă. Fără această clarificare, există riscul ca locatarul să accepte un contract care îi poate aduce modificări incerte sau imprevizibile, ceea ce ar duce la un dezechilibru între părți. Este important ca locatarul să înțeleagă limitele până la care creditorul poate modifica termenii contractului. Dacă această înțelegere nu există, riscul ca locatorul să abuzeze de dreptul său de modificare unilaterală este mult mai mare, iar locatarul s-ar putea să fie într-o poziție vulnerabilă, fără a avea posibilitatea de a contesta modificările. În cazul unui contract de credit cu dobândă flotantă, locatarul trebuie să știe care este marja pe care

o poate adăuga locatorul la indicele de referință și în ce condiții această marjă poate fi modificată. Fără această înțelegere, există riscul ca modificările să devină semnificativ mai mari decât ar fi fost de așteptat.

Legislația europeană și cea națională (în special protecția consumatorilor) reglementează modul în care se pot realiza modificările unilaterale, impunând ca acestea să fie clare și să nu creeze un dezechilibru între părți. în esență, prin instituirea regulilor prevăzute la art. 13 din Legea nr. 202/2013, legiuitorul nu a făcut decât să eleveze, la nivel de normă imperativă, cu imposibilitate de derogare, condiția care exclude caracterul abuziv al unei clauze ce vizează dobânda contractuală. În acest sens, art. 1071 alin. (1) din Codul civil stipulează că, persoana care prezintă clauze nenegociate individual este obligată să se asigure că acestea sunt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil, precum și să fie lizibile.. Această cerință este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificațiilor de orice natură, iar alin. (2) din același articol prevede că, într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza propusă de către profesionist cu încălcarea obligației de transparență impuse prin dispozițiile alin. (1) poate fi considerată abuzivă doar pe acest unic temei. Astfel, lipsa clarității și inteligibilității clauzei analizate, în raport cu cerințele detaliate în articolul menționat, atrage calificarea acesteia drept abuzivă, din moment ce împiedică consumatorul să înțeleagă impactul concret al obligațiilor sale contractuale.

În concluzie, predictibilitatea intervenției locatorului în elementele principale ale contractului de leasing este esențială prin prisma următoarelor premise: transparență și claritate în raportul juridic, planificare financiară și gestionare a riscurilor, reducere a volatilității pieței ca efect advers al intervențiilor constante. În condițiile de fapt și de drept enunțate supra, se atestă întrunirea simultană a condițiilor de încadrare a circumstanțelor ce țin modul de stabilire a dobânzii flotante, potrivit contractului, atât în categoria unei derogări de la norma imperativă a legii speciale, cât și în categoria clauzelor abuzive. În această ordine de idei, a se nota că aspectele procedurale consecvente, în cele două cazuri, sunt distincte, deși au aceeași finalitate, de intentare a unei acțiuni în instanța de judecată, în vederea constatării de către aceasta a nulității clauzelor contractuale vizate. Spre deosebire de situația constatării caracterului derogatoriu de la o normă imperativă, unde solicitarea declarării nulității este condiționată de probarea interesului legal și născut, în cazul constatării clauzelor abuzive, legiuitorul a stabilit expres obligația autorității de a înainta o acțiune în acest sens.

Cu privire la argumentele din acțiune aferente pct. 10.5. și pct. 10.12. din contract, expuse în dezacord cu constatarea CNPF, se va menționa că în acord cu pct. 10.5. din contract, ”În cazul nerespectării de către locatar a obligației de plată în termen și în totalitate a ratei de leasing inițiale, ratelor de leasing lunare, taxei percepute în fondul rutier, taxei pentru revizia tehnică, precum și a plăților de asigurarea obligatorie și facultativă a bunului, locatarul va plăti locatorului o penalitate de 0,5% (zero întreg și cinci zecimi procente) dar nu mai puțin de 3 euro, pentru fiecare zi următoare de întârziere, aplicate la suma neachitată în timp. La compartimentului I ”Dispoziții definitorii” din contract se stabilește că ”Rata de leasing – plata periodică efectuată de către locatar către locator care reprezintă cota-parte din valoarea de intrare

a bunului și dobânda de leasing financiar. Reieșind din faptul că prevederile pct. 10.5. din contract expuse nu specifică, în mod distinct, că penalitatea se va calcula doar la suma de bază (capitalul), prin prisma art. 943 alin. (1) din Codul civil, conform căruia dobânda, dobânda de întârziere sau, după caz, penalitatea se calculează numai asupra sumei de bază a obligației pecuniare (capitalului)se constată caracterul abuziv al acestora. La pct. 10.12. din contract, se stabilește că, ”Pentru nerespectarea pct. 11.1. locatarului i se va aplica o penalitate suplimentară în mărime de 10% (zece procente) din valoarea obiectului contractului de leasing indicat în pct. 2.1. la prezentul contract”. Astfel, corespunzător pct. 11.1. din contract, ”Locatorul este în drept să rezoluționeze contractul cu notificarea prealabilă a locatarului și să ceară restituirea bunului oricare din următoarele cazuri [...] 11.1.3. o rată de leasing nu este plătită. măcar parțial, mai mult de 45 de zile de la scadență; 11.1.5 locatarul nu achită dobânda în termen”. O clauză, pentru a fi abuzivă, trebuie să producă un dezechilibru între prestațiile părților, astfel întrunirea condiției respective poate fi determinată prin aplicarea metodei comparative între interesele părților contractului, determinându-se, în acest sens, dacă interesul consumatorului a fost sau nu prejudiciat, în raport cu cel al creditorului. Cuantumul penalității (corespunzător pct. 10.5.), stabilit în mărime de 0,5 la sută pentru fiecare zi de întârziere sau în mărime de 182,5 la sută pe an provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract. Dezechilibrul dintre interesele consumatorului și ale creditorului prin stabilirea în contract a clauzelor de la pct. 10.12., în partea ce ține de aplicarea penalității pentru nerespectarea punctelor 11.1. sbp. 11.1.3. si 11.1.5., or, aplicarea unor cerințe suplimentare în materie de penalizare dezavantajează considerabil interesele patrimoniale ale debitorului în condițiile unei penalități suplimentare de 10% (zece procente) din valoarea de intrare a obiectului contractului de leasing indicată în pct. 2.1. la prezentul contract. Conform art. 947 alin. (1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Raportat la speță, se atestă stabilirea a 2 tipuri de penalități pentru aceeași faptă contractuală, dintre care una este admiterea restanței la achitarea ratelor de credit scadente, fapt ce produce plasarea consumatorului într-o situație economică nefavorabilă, producând efecte negative disproporționate în patrimoniul acestuia. În același timp, se atestă că contractul nu conține clauze penale aplicabile locatorului în cazul admiterii unor întârzieri la punerea la dispoziție a creditului/împrumutului către locatar, astfel încălcându-se principiul reciprocității și, nemijlocit, art. 1077 pct. 6) lit. e) din Codul civil, care stipulează că sunt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: [...] 6) solicitarea de la consumatorul care nu și-a îndeplinit obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutare obligațiilor contractuale.

Instanța atestă că, CNPF a efectuat un control privind respectarea legislației în domeniul protecției consumatorilor de către OCN ”Direct Leasing” SRL, în urma căruia a fost constatată existenta unor clauze abuzive în contractul încheiat cu Țurcan Mihail, cu respectarea regulilor de ordin legal și procedural la momentul efectuării controlului și emiterii actului administrativ.

Pe o altă undă de idei, în cazul constatării caracterului abuziv al clauzelor inserate într-un contract încheiat cu un consumator, CNPF are obligația de a întocmi un act de constatare și de a intenta acțiune în instanța de judecată pentru solicitarea constatării nulității acestor clauze - acțiuni care au fost întreprinse în mod corespunzător de către autoritatea pârâtă. Ulterior, în ipoteza în care se constată caracterul abuziv al unor clauze contractuale utilizate în mod repetat în relația cu consumatorii, doar instanța de judecată este competentă să dispună constatarea nulității acestora, excluderea lor din contract, precum și impunerea obligației profesionistului de a elimina clauzele respective din toate contractele cu același obiect încheiate cu alți consumatori și interdicția de a le mai utiliza în viitor.

La emiterea hotărârii CNPF nr. 56/2/2024, autoritatea publică pârâtă a respectat prevederile legale materiale și procedurale, actele fiind emise de către o autoritate competentă, în mod legal și cu respectarea formei și fondului. Actele contestate (actul administrativ individual și decizia pe cererea prealabilă) sunt motivate și conțin o prezentare clară a motivelor de fapt și de drept care au stat la baza adoptării acestora, fiind respectate principiile proporționalității și ale limitării exercițiului dreptului discreționar de către autoritatea emitentă. Partea reclamantă nu a prezentat probe concludente sau argumente plauzibile, capabile să răstoarne constatările expuse în hotărârea criticată.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea înaintată de OCN ”Direct Leasing” SRL împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, terț Țurcan Mihail, cu privire la anularea hotărârilor nr. 56/2 din 03 decembrie 2024 și nr. 8/1 din 11 februarie 2025.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul instanței emitente.

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**